

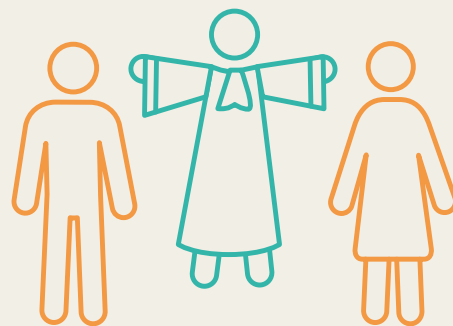
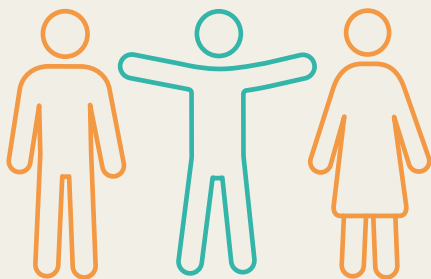
Bemiddeling

Een alternatief voor de rechtbank

Federale overheidsdienst
Justitie

.be

Inhoud

**Vermijd de rechtbank,
doe een beroep op een bemiddelaar** 4

Wat is bemiddeling 7
Kenmerken van bemiddeling..... 7
Twee soorten bemiddeling..... 10

Verloop van een bemiddeling 12
Stappen van het bemiddelingsproces..... 12
Na de ondertekening van het akkoord..... 13
Een akkoord over een deel van het geschil..... 14
Geen akkoord..... 15

Prijs van een bemiddeling 16
Verzoek om rechtsbijstand 16

Zoek een bemiddelaar 18

Vermijd de rechtbank, doe een beroep op een bemiddelaar

De wet van 21 februari 2005 neemt bemiddeling op in het Gerechtelijk Wetboek. Dat wetboek werd gewijzigd bij de wet van 18 juni 2018. De nieuwe wet moedigt aan om een beroep te doen op alternatieve vormen van conflictoplossing, in het bijzonder op bemiddeling.

Dat betekent concreet dat bemiddeling in alle materies evenwaardig is aan de burgerrechtelijke procedure en de arbitrage.

Bemiddeling heeft als belangrijk voordeel dat de partijen zelf een positieve oplossing voor hun conflict kunnen zoeken met de hulp van een neutrale derde.

Als een bemiddeling uitmondt in een akkoord, moeten alle betrokkenen dat naleven.

- › U hebt elk contact met uw broers en zussen verbroken, waardoor de verdeling van uw nalatenschap moeilijk wordt?
- › Uw buur weigert mee te betalen voor het onderhoud van de scheidingshaag tussen uw tuinen?
- › U bent aan het scheiden en u kunt met uw echtgenoot niet tot een akkoord komen over de huisvesting van uw kinderen?
- › U slaagt er niet in om overeen te komen met uw werkgever over de terugbetaling van uw verplaatsingskosten?

- › U hebt een conflict met uw huiseigenaar over de terugbetaling van uw huurwaarborg?
- › Een van de bestuurders van het bedrijf betwist uw persoonlijke betrokkenheid als vennoot?
- › Uw verwarmingsmonteur betwist dat hij een fout maakte bij de installatie van de verwarmingsketel in uw huis?
- › U betwist het bedrag van de factuur voor de herstelling aan uw wagen: het komt niet overeen met het bestek dat uw garagehouder voor u heeft opgemaakt ...

Allemaal situaties die kunnen leiden tot ernstige conflicten als ze niet snel worden opgelost.

In zulke gevallen is het vaak de natuurlijke reactie van de betrokkenen om een rechtszaak aan te spannen. Zo willen ze hun rechten afdwingen.

Maar een rechtszaak leidt vaak tot een onherstelbare breuk in relaties. Vooral bij een conflict met personen uit uw onmiddellijke omgeving, zoals familieleden, uw werkgever of uw burens.

Het is niet denkbeeldig dat een rechtszaak een 'trauma' veroorzaakt (hoge kosten, lange procedures, harde en gespannen sfeer, agressieve debatten, enz.).

Bovendien is het bij een rechtszaak vaak 'alles of niets': een proces win je of verlies je.

Als er geen serene dialoog meer mogelijk is, kunt u overwegen een beroep te doen op **een neutrale persoon**. Die zal een proces opstarten, zodat u samen met de tegenpartij kunt proberen een oplossing voor uw conflict te vinden.

Op die manier kunt u tot een akkoord komen dat aanvaardbaar is voor elke betrokkene. Tegelijk vermijdt u dat een rechter of een arbiter een oplossing oplegt.

Dat is het doel van bemiddeling.

Wat is bemiddeling?

Bemiddeling is een eenvoudige, snelle en vaak efficiënte methode om 'in der minne' conflicten op te lossen. Daarbij wordt een beroep gedaan op een neutrale, onpartijdige en onafhankelijke derde die probeert de partijen zelf een oplossing te laten uitwerken. Bemiddeling wordt omschreven in artikel 1723/1 van het Gerechtelijk Wetboek.

Kenmerken van bemiddeling

- › **Hoewel de rechter in welbepaalde omstandigheden bemiddeling kan bevelen, gebeurt ze in se op vrijwillige basis**

Beide partijen verbinden er zich dus vrijwillig en ongedwongen toe om samen een oplossing te vinden voor hun geschil. De partijen kunnen eveneens op elk ogenblik beslissen het proces te beëindigen.

› De bemiddeling gebeurt door professionelen die daarvoor opgeleid zijn

De partijen doen een beroep op een neutrale, onafhankelijke en onpartijdige persoon: de bemiddelaar. Hij komt niet tussen beide als advocaat, noch als rechter of als arbiter. De bemiddelaar probeert de dialoog tussen de partijen te bevorderen of terug op gang te brengen. Hij luistert naar de partijen en voert met hen een constructieve dialoog. Zo probeert hij de partijen zelf tot een akkoord te laten komen.

Naast zijn onbetwistbaar menselijke eigenschappen moet de bemiddelaar onafhankelijk, neutraal en onpartijdig zijn. Hij moet de vertrouwelijkheid van de bemiddeling naleven.

Ongeacht zijn basisopleiding (jurist, architect, arts, psycholoog, boekhouder, enz.) moet de bemiddelaar een specifieke opleiding 'bemiddeling' volgen. Volgens artikel 1727 van het Gerechtelijk Wetboek kan enkel de Federale Bemiddelingscommissie een bemiddelaar erkennen. Op die manier wordt het professionalisme van de bemiddelaar gegarandeerd.

› De bemiddeling is strikt vertrouwelijk

Alles wat tijdens een bemiddeling wordt gezegd of uitgewisseld (documenten, e-mails, enz.) is in principe strikt vertrouwelijk. Uitzonderingen daarop zijn het bemiddelingsprotocol en het bemiddelingsakkoord dat de partijen hebben ondertekend en het eventuele document waarin staat dat de bemiddeling is mislukt.

De vertrouwelijkheid van de bemiddeling moet tijdens de hele duur ervan worden nageleefd door de partijen en de bemiddelaar, maar ook door derden (zoals een expert) die eventueel in de procedure kunnen tussenkomen (dan gaat het om beroepsgeheim).

Dat is een van de grote voordelen van bemiddeling. De partijen kunnen vrijuit spreken: wat ze zeggen of schrijven kan niet worden gebruikt buiten de context van de bemiddeling. Er is een sanctie voorzien in de wet als de partijen de vertrouwelijkheid van de bemiddeling niet naleven.

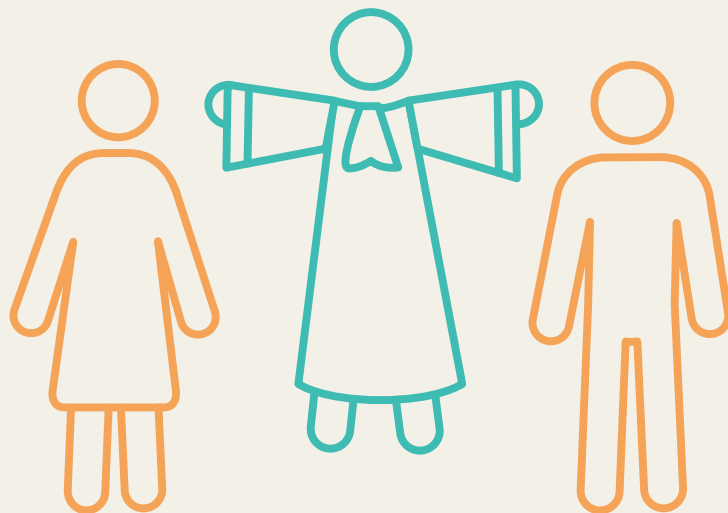
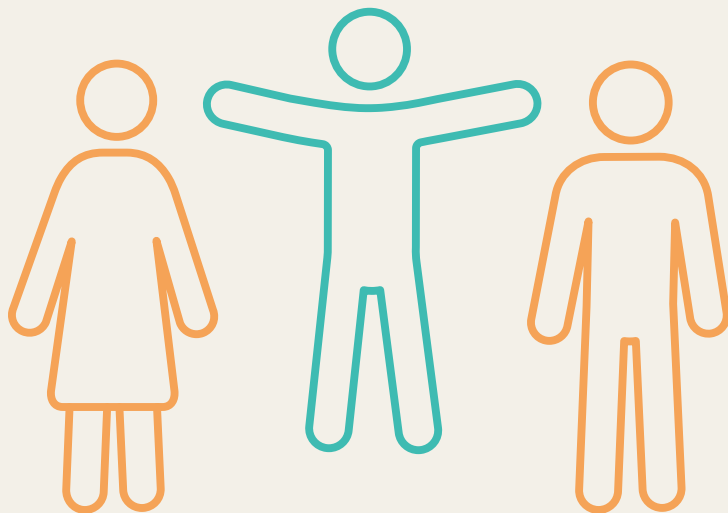
Aan de andere kant kunnen de partijen in onderlinge overeenstemming en binnen de grenzen die zij bepalen afstand doen van het recht op vertrouwelijkheid. Ze kunnen het evengoed uitbreiden (bv. met inbegrip van documenten van vóór het bemiddelingsproces).

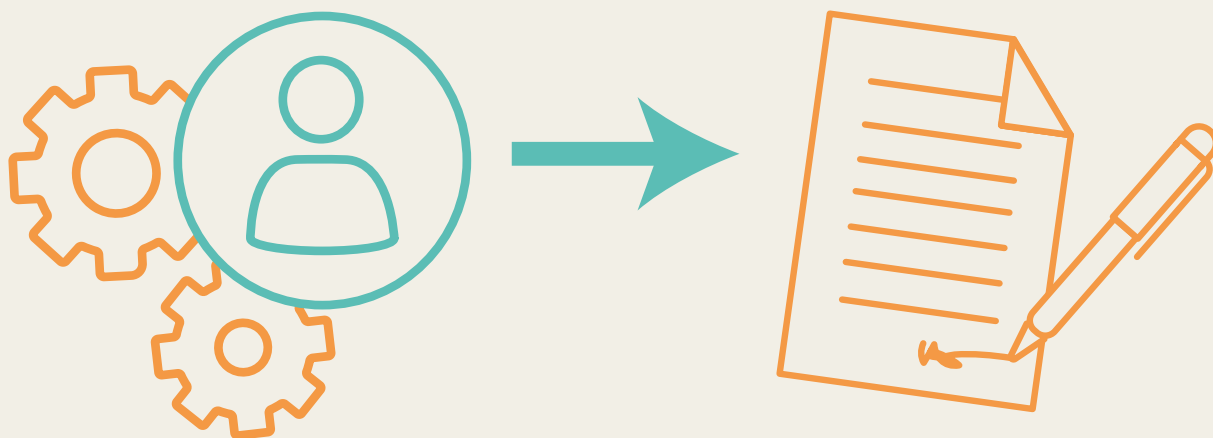
Twee soorten bemiddeling

- › **De buitengerechtelijke bemiddeling** gebeurt los van een gerechtelijke procedure. De partijen kiezen er in onderlinge overeenstemming voor om een beroep te doen op een derde (de bemiddelaar) om hen te helpen bij het oplossen van hun geschil.
- › **De gerechtelijke bemiddeling** gebeurt in het kader van een rechtszaak waarbij de rechter bemiddeling ambtshalve kan bevelen, tenzij beide partijen zich er tegen verzetten. Deze vorm van bemiddeling kan ook op verzoek van één of van beide partijen. In dat geval wordt de gerechtelijke procedure opgeschort zodat de partijen via bemiddeling samen een oplossing kunnen vinden voor het conflict.

Voor beide soorten bemiddeling kiezen de partijen een bemiddelaar die is erkend door de Federale Bemiddelingscommissie.

Daarna leggen ze samen met de bemiddelaar de verdere regels, de duur en de kosten van de organisatie van de bemiddeling vast.

Verloop van een bemiddeling

Stappen van het bemiddelingsproces

› Het eerste informatieve gesprek

De bemiddelaar informeert de partijen over de 'spelregels': goede wil, oprechtheid, respect, vertrouwelijkheid, honoraria, kosten en schorsing van de gerechtelijke procedures. Hij overhandigt de partijen ter ondertekening het **bemiddelingsprotocol** dat die belangrijkste regels samenvat.

› Informatie uitwisselen

Na ondertekening van het bemiddelingsprotocol legt elke partij haar situatie uit.

De bemiddelaar verzamelt alle inlichtingen over het geschil, verduidelijkt de standpunten en geeft kort de punten weer waarover de partijen akkoord en niet akkoord zijn. Als neutrale derde zorgt hij ervoor dat er een sfeer van vertrouwen is zodat er onderhandelingen mogelijk zijn.

› Onderzoek van de opties en onderhandelingen

Als alle problemen zijn opgesomd, zoeken de partijen samen met de bemiddelaar naar een begin van de best mogelijke oplossing voor het geschil.

› Een ontwerpakkoord opstellen

Nadat de bemiddelaar de juridische, fiscale, financiële en persoonlijke gevolgen van de belissingen in kaart heeft gebracht, wordt met zijn hulp een ontwerpakkoord opgesteld.

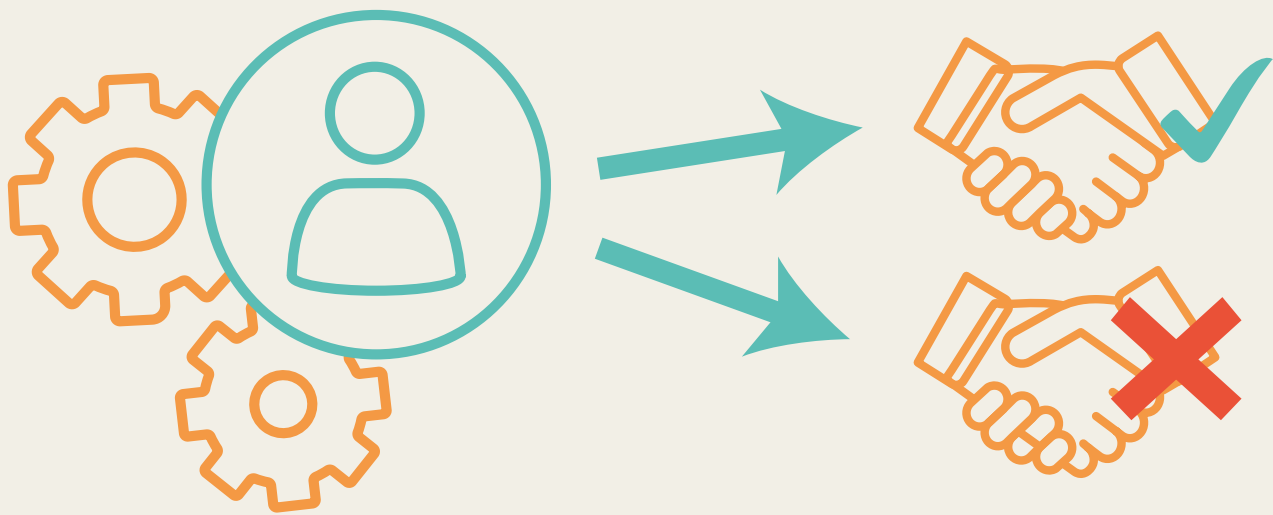
› Het akkoord ondertekenen

Wanneer de partijen tot een akkoord komen, schrijven ze de overeenkomst neer en ondertekenen ze die. Dat is het **bemiddelingsakkoord**: het legt de verbintenissen vast die elke partij is aangegaan om het geschil te beëindigen.

Na de ondertekening van het akkoord

De partijen moeten de overeengekomen verbintenissen naleven die in het bemiddelingsakkoord staan.

Ze kunnen zich tevreden stellen met dit akkoord of de gevolgen ervan versterken door het uitvoerbaar te laten maken. Dat betekent dat de verbintenissen onder dwang moeten worden uitgevoerd en er een deurwaarder tussenkomt.

› De homologatie door de rechter

Als de partijen of een van de partijen dat willen, zal een rechter het bemiddelingsakkoord homologeren. Daarvoor moeten de partijen een beroep hebben gedaan op een erkende bemiddelaar.

Homologatie betekent dat de rechter akte neemt van het bemiddelingsakkoord: het wordt daardoor uitvoerbaar, wat wil zeggen dat het dezelfde gevolgen heeft als een vonnis.

Als later blijkt dat een van de partijen het gehomologeerde bemiddelingsakkoord niet naleeft, kan de andere partij het onmiddellijk laten uitvoeren. Dat gaat dan bijvoorbeeld via een deurwaarder, zonder dat er een rechtszaak moet worden aangespannen.

› Een akkoord over een deel van het geschil

Bij een **gerechtelijke bemiddeling** kan de bemiddeling die de rechter voorstelt, betrekking hebben op het volledige geschil of op een deel ervan. Het bemiddelingsakkoord kan in dat geval gedeeltelijk

zijn. De rechter spreekt zich dan uit over die punten waarover de partijen geen akkoord konden bereiken.

Hetzelfde geldt voor de **buitengerechtelijke bemiddeling**: het deel van het geschil dat de partijen niet via een bemiddelingsakkoord konden regelen, moet daarna door een rechter of door een arbiter worden beslecht of moet op een andere manier worden opgelost.

› Geen akkoord

Het is mogelijk dat een bemiddeling niet lukt en daar kunnen verschillende redenen voor zijn: een van de partijen wil het niet, onverzoenbare standpunten, enz.

In dat geval kunnen de partijen een rechtszaak aanspannen (of voortzetten). Het is ook mogelijk dat de partijen twijfelen aan de onpartijdigheid of de onafhankelijkheid van de bemiddelaar.

In dat geval kunnen de partijen zijn opdracht beëindigen en in onderlinge overeenstemming een andere bemiddelaar aanduiden.

Prijs van een bemiddeling

De bemiddelaar wordt betaald voor zijn prestaties.

De wet zegt dat de partijen en de bemiddelaar op voorhand het bedrag van het ereloon en de kosten moeten vastleggen. Dat geldt ook voor de betalingsvoorwaarden.

In de wet staat ook dat de bemiddelingskosten en het ereloon van de bemiddelaar proportioneel ten laste komen van de partijen.

Als ze dat willen, kunnen de partijen een andere verdeling overeenkomen.

Verzoek om rechtsbijstand

Het is niet de bedoeling dat u door geldproblemen een bemiddelingsprocedure misloopt. Bemiddeling is ook mogelijk voor zij die niet de nodige middelen hebben om de kosten te betalen. U kan altijd een verzoek om rechtsbijstand indienen bij het bureau voor rechtsbijstand of bij de rechter.

Als uw situatie beantwoordt aan de wettelijke voorwaarden, kunnen de erelonen en de kosten van de bemiddelaar volledig of gedeeltelijk gratis zijn.

Voor meer info over de voorwaarden om gratis bijstand te krijgen van een bemiddelaar, kunt u terecht bij:

- › de Federale Bemiddelingscommissie,
- › het justitiehuis,
- › het bureau voor rechtsbijstand in uw buurt,
- › de griffie van het vredegerrecht,
- › het bureau voor rechtsbijstand van de rechtbank of het hof.

Adressen en verdere gegevens vindt u aan het einde van deze brochure.

Zoek een bemiddelaar

U kunt een bemiddelaar vinden via de Federale Bemiddelingscommissie.

De Federale Bemiddelingscommissie
Leuvenseplein 4
1000 Brussel
T 02 210 57 26
F 02 210 57 27
E bemiddeling@just.fgov.be
<https://www.fbc-cfm.be/nl>

Sinds de wet van 18 juni 2018 is de titel van bemiddelaar beschermd. Om die titel te dragen, moet de *bemiddelaar* worden erkend door de Federale Bemiddelingscommissie. De kandidaten moeten een theoretische en praktische opleiding hebben gevolgd met een focus op algemene en specifieke competenties

van een bepaald domein van de bemiddelingspraktijk. Er zijn een aantal specialisaties.

Bemiddeling in familiezaken: voor geschillen die voortvloeien uit een scheiding, echtscheiding, nalatenschap of generatieconflict.

Bemiddeling in burgerlijke zaken en handelszaken: voor meningsverschillen met een klant of een leverancier, geschillen tussen aandeelhouders, problemen gelinkt aan huisvesting of bij de betaling van een factuur of een ereloonstaat. In veel gevallen is het mogelijk die kwesties te regelen zonder ze voor een rechtbank te brengen.

Bemiddeling in sociale zaken: voor conflictsituaties, om de gelijke rechten tussen de partijen te herstellen en de machtsstrijd te stoppen die verband houdt met de hiërarchie of om bepaalde problemen op te lossen die verband houden met het ontslag van een werknemer.

Voor meer info over andere eventuele specialisaties kunt u terecht bij de Federale Bemiddelingscommissie.

Problemen op het werk, een moeilijke echtscheiding, een burenruzie, een geschil tussen huurder en eigenaar ... Het kan ons allemaal overkomen.

Dergelijke conflicten moeten niet noodzakelijk voor de rechtbank komen want er bestaat een alternatief: bemiddeling.

In deze brochure vindt u alle nuttige informatie over bemiddeling en het verloop ervan.